

Bài 3 - CÁC NGUYÊN TỐ HÓA HỌC VÀ NƯỚC

I. Các nguyên tố hoá học

- Các nguyên tố hoá học cấu tạo nên thế giới sống và không sống
- Các nguyên tố C,H,O,N chiếm 96% khối lượng cơ thể sống
- C là nguyên tố đặc biệt quan trọng tạo nên sự đa dạng các đại phân tử hữu cơ
- Nguyên tố đa lượng:
  - Các nguyên tố có tỷ lệ > 0,01%
  - Tham gia cấu tạo các đại phân tử như prôtêin, axit nucleic,...
  - VD : C, H, O, N, S, P, K...
- Các nguyên tố vi lượng:
  - Các nguyên tố có tỷ lệ nhỏ 0,01%
  - VD : F, Cu, Fe, Mn, Mo, Se, Zn, Co, B, Cr...
  - Vai trò :
    - Tham gia xây dựng nên cấu trúc tế bào.
    - Thành phần cơ bản của enzym, vitamin...

II. Nước và vai trò của nước trong tế bào

1. Cấu trúc và đặc tính lý hoá của nước:

- Phân tử nước được cấu tạo từ 1 nguyên tử ôxy với 2 nguyên tử hydro bằng liên kết cộng hoá trị.
- Phân tử nước có tính phân cực.
- Giữa các phân tử nước có lực hấp dẫn tĩnh điện (do liên kết hydro) tạo ra mạng lưới nước.

2. Vai trò của nước đối với tế bào:

- Là thành phần cấu tạo và dung môi hoà tan và vận chuyển các chất cần cho hoạt động sống của tế bào.
- Là môi trường và nguồn nguyên liệu cho các phản ứng sinh lý, sinh hoá của tế bào.
- Tham gia điều hoà, trao đổi nhiệt của tế bào và cơ thể...

Bài 4+5 - CACBOHIDRAT VÀ LIPIT + PRÔTÊIN.

I. Cacbohidrat: (Đường)

1. Cấu tạo chung :

- Hợp chất hữu cơ chứa 3 nguyên tố : C, H, O.
- Cấu tạo theo nguyên tắc đa phân. Đơn phân : glucôzơ, fructôzơ, galactôzơ.

2. Các loại cacbonhydrat.

a. Đường đơn: (monosaccarit)

- Gồm các loại đường có từ 3-7 nguyên tử C.
- Đường 5 C (Ribôzơ,đêôxyribôzơ), đường 6 C (Glucôzơ, Fructôzơ, Galactôzơ).

b. Đường đôi: (Disaccarit)

- Gồm 2 phân tử đường đơn liên kết với nhau bằng liên kết glucôzit.
- Mantôzơ (đường mạch nha) gồm 2 phân tử Glucôzơ, Saccarôzơ (đường mía) gồm 1 phân tử Glucôzơ và 1 phân tử Fructôzơ, Lactôzơ (đường sữa) gồm 1 phân tử glucôzơ và 1 phân tử galactôzơ.

c. Đường đa: (polisaccarit)

- Gồm nhiều phân tử đường đơn liên kết với nhau bằng liên kết glucôzit.

- Glicôgen, tinh bột, xenlulôzơ, kitin...

3. Chức năng của Cacbohydrat:

- Là nguồn cung cấp năng lượng cho tế bào.
- Tham gia cấu tạo nên tế bào và các bộ phận của cơ thể...

II. Lipit: (chất béo)

1. Cấu tạo của lipit:

a. Lipit đơn giản: (mỡ, dầu, sáp)

- Gồm 1 phân tử glyxêrol và 3 axit béo

b. Phôliphôlipit: (lipit đơn giản)

- Gồm 1 phân tử glyxêrol liên kết với 2 axit béo và 1 nhóm pôliphôphat (alcol phức).

c. Stêrôit:

- Là Colesterôn, hoocmôn giới tính ôstrôgen, testostêrôn.
- d. Sắc tố và vitamin:
- Carôtenôit, vitamin A, D, E, K...

2. Chức năng:

- Cấu trúc nên hệ thống màng sinh học.
- Nguồn năng lượng dự trữ.
- Tham gia nhiều chức năng sinh học khác.

III. Protein.

- Prôtêin là chất hữu cơ, có cấu trúc đa phân được cấu tạo từ các đơn phân là axit amin
- Có 20 loại axit amin
- Số lượng, thành phần và trình tự sắp xếp các axit amin quy định tính đa dạng của Prôtêin

CHỨC NĂNG CỦA PRÔTÊIN

1. Cấu tạo nên tế bào và cơ thể.

Ví dụ: Collagen trong các mô liên kết

2. Dự trữ axit amin

Ví dụ: Cazêin trong sữa, prôtêin trong hạt

3. Vận chuyển các chất

Ví dụ: Helmôglôbin trong máu

4. Bảo vệ cơ thể

Ví dụ: Các kháng thể

5. Thu nhận thông tin

Ví dụ: Các thụ thể trong tế bào

6. Xúc tác cho các phản ứng sinh hóa

Ví dụ: Các loại enzym trong cơ thể